

Guía docent

ORGANITZACIÓ I DIRECCIÓ DE CENTRES.

CURSO 2015-2016

Professora: Mª AMPARO CALATAYUD SALOM

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Dades d'identificació:

Nom de l'assignatura	Organització i Direcció de centres
Caràcter:	Formació bàsica
Titulació:	Graus: Mestre/a en Educació Infantil. Mestre/a en Educació Primària.
Nombre de crèdits ECTS:	6
Departament:	Didàctica i Organització Escolar
Professora responsable:	Dra. M ^a Amparo Calatayud Salom
Curs:	2015-16

Presentació de l'assignatura:

L'assignatura d'Organització i Direcció de Centres pretén introduir al futur mestre / a en la complexitat organitzativa d'una institució però des d'una perspectiva crítica i reflexiva, on les estructures organitzatives siguin considerades com a realitats socials construïdes i dinàmiques. Per això, s'analitzarà en profunditat el funcionament intern dels centres, els marcs legislatius, la terminologia específica, la direcció, l'avaluació i innovació en educació. Així com, les cultures organitzatives, el poder i el conflicte, les perspectives i enfocaments teòrics de les organitzacions educatives, entre d'altres aspectes.

Competències:

A més de les competències generals comunes al Grau de Mestre / a en Educació Infantil i Primària, així com de les competències específiques de Matèria (comuns a les assignatures de Didàctica General i Organització i Direcció de centres), l'assignatura d'Organització i Direcció de Centres presenta les següents competències pròpies:

Conèixer els fonaments organitzatius de l'educació infantil i l'educació primària.
Analitzar les condicions institucionals que emmarquen la pràctica docent en educació infantil i educació primària.
Conèixer els condicionants legislatius de l'activitat educativa.
Pensar críticament les competències de les escoles i dels seus professionals.
Conèixer i aplicar experiències innovadores i de qualitat en educació infantil i primària.

Resultats d'aprenentatge:

Els resultats d'aprenentatge que s'espera derivin, amb més o menys intensitat, de les situacions i activitats d'ensenyament que es dissenyaran atenent les competències, els continguts, les característiques de l'alumnat i el context, serien les següents:

- * *L'adquisició de les categories conceptuals bàsiques* que permetin realitzar anàlisis fonamentats de la pràctica i els processos organitzatius, la reglamentació bàsica dels centres d'Educació Infantil i Primària, els diferents components que configuren el sistema educatiu i tot el sistema d'influències i tensions que generen els canvis legislatius, els diferents àmbits, nivells i instàncies de participació dels diferents agents educatius, diversos models de millora de la qualitat i equitat en els centres educatius, ..
- * *L'adquisició dels sabers pràctics* que introdueixen o modifiquen les relacions entre el professorat, la cultura i l'alumnat, sabent situar en primera persona respecte a aquestes posicions a l'aula, al centre i a la comunitat educativa.
- * *L'adquisició de la capacitat reflexiva* que els permeti formular un pensament constructiu sobre l'escola i la seva funció en el context social immediat, analitzant els processos educatius de cada centre des de la seva singularitat.
- * *L'aprenentatge d'estratègies per a l'orientació efectiva de la comunitat educativa i del centre escolar* cap a les metes definides per aquests col·lectius, atenent a criteris d'equitat.
- * *La reinterpretació de situacions d'ensenyament-aprenentatge de la seva pròpia història escolar*, plantejant alternatives a aquestes, basades en les competències i continguts d'aquesta guia.
- * *La capacitat de implicar-se en processos que afavoreixin el desenvolupament de la capacitat investigadora i la innovació en els centres educatius*, d'acord amb la dinamització de processos col·laboratius i participatius tant per al seu desenvolupament professional com personal i social.

Continguts:

Els continguts de l'assignatura s'han estructurat en quatre nuclis temàtics:

Nucli I: Una nova Organització Escolar per a una nova escola.

- 1.1-Aproximació general a l'organització com camp d'estudi i investigació. Supòsits i fonaments.
- 1.2-Teories i enfocaments sobre Organització Escolar. Perspectives actuals i emergents de les organitzacions escolars.
- 1.3-Comprendre el centre escolar com a realitat viva i complexa. L'escola com a organització formal i els seus secrets.

Nucli II: Marc polític a l'Organització i Direcció de Centres Docents.

2.1-L'Organització Escolar en temps de postmodernitat:.

- * L'escola davant els canvis socials del segle XXI.
- * Principals reptes a què s'enfronta l'educació: Cap a on ens dirigim? El temps dels interrogants.
- * Les implicacions de l'era postmoderna a les escoles. La necessitat de transformar-les per millorar la societat. Cap models emergents d'escoles.
- * La relació dels centres amb l'entorn social (famílies, serveis municipals, col·lectius de barri, ...)

2.2-Marc legislatiu del sistema educatiu: estructura i funcions.

- * Les administracions educatives: Competències i relació de les administracions educatives amb els centres docents.
- * L'escola pública, concertada i privada. Tipologia de centres (CRAs, CAEs, etc.).

Nucli III: L'entramat dimensional per comprendre el funcionament de les escoles democràtiques com organitzacions.

3.1-La necessitat de la coordinació docent:

- * Òrgans de govern.
- * Els documents institucionals: PEC, PCC, PGA, RRI,, ...
- * Programes i plans institucionals: Programa-Contracte, Pla PROA, Aules PASE, Pla Èxit, Pla de Compensació Educativa, Pla lector, ...

3.2-Comunicació organitzativa, poder i conflicte. La teranyina de la micropolítica a les organitzacions educatives. I la Cultura organitzativa com a segell d'identitat dels centres educatius.

3.3-La direcció referent privilegiada per millorar la vida organitzativa de la institució educativa. Dirigir i liderar. Dinàmiques i competències per a un lideratge professional i democràtic de les organitzacions escolars.

3.4-Funcions i tasques del professorat. Els nous desafiaments de la professió docent. Formació i desenvolupament professional.

3.5-La veu i la participació de l'alumnat.

Nucli IV: L'avaluació i la innovació en educació.

4.1-L'avaluació del sistema educatiu, dels centres escolars, del professorat i de l'alumnat.

L'avaluació del centre com a estratègia de millora institucional.

4.2-Els centres com a unitat bàsica de formació, innovació i recerca.

Temari i Planificació Temporal

Blocs Temàtics	Seqüència de Continguts	Setmanes
1	Una nova organització per a una nova escola	1,2,3
2	Marc polític en l'organització i direcció de centres docents	4,5,6,7
3	El entramat dimensional per comprendre el funcionament de les escoles democràtiques com organitzacions	8,9,10,11
4	L'avaluació i la innovació en educació	12,13

Metodologia de les classes teòriques i pràctiques:

En les sessions s'alternarà les exposicions teòriques de la professora amb la realització d'activitats participatives i de reflexió per part dels estudiants. La metodologia serà activa i cooperativa, centrada en l'aprenentatge del discent entenent aquest com un procés que es desenvolupa en el si d'un grup d'aprenentatge. A més, es potenciarà i valorarà la implicació de l'estudiant no només en les tasques proposades, sinó en les activitats que ells mateixos suggereixin.

Les diferents dinàmiques de classe que es desenvoluparan en les sessions són:

- * Discussió d'algunes qüestions polèmiques i la resolució de casos il·lustratius dels continguts de la Guia docent.
- * Treballs de camp per conèixer experiències educatives vinculades al contingut de l'assignatura.
- * Lectures individuals i grupals. Anàlisi crític de documents i articles de premsa, etc. Debats a l'aula.
- * Treballs d'equip perquè els estudiants comparteixin experiències i elaborin projectes de treball cooperatiu. Per això, se'ls distribuirà un seguit d'activitats a realitzar en grup, per a posteriorment realitzar la posada en comú en les classes mitjançant presentacions o pòsters.

Es tracta d'una assignatura de 6 crèdits ECTS, significa que la seva traducció en hores de treball de l'estudiant al llarg del semestre és d'unes 150 hores. D'aquest volum de treball, la distribució aproximada d'activitats és la següent:

- 1- *Activitats presencials* (40% del temps total de dedicació): classes teòric-pràctiques, treball en grup, tutories individuals i / o col·lectives, activitats complementàries, etc.
- 2- *Activitats no presencials* (60% del temps total de dedicació): estudi i treball autònom.

Materials:

Guia Docent. Especifica els objectius, continguts, volum de treball, distribució per temes, cronograma, metodologia, avaluació i bibliografia.

Bibliografia de lectura obligada.

Avaluació:

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà de forma contínua. Amb aquesta finalitat, es tindran en compte els següents components de valoració:

- * La participació activa en les sessions d'aula.
- * Les activitats pràctiques en grup i / o individuals sobre els continguts.
- * Prova final escrita sobre els continguts del programa i de la bibliografia comentada.
- * La revisió crítica d'investigacions publicades en articles extrets de revistes de recerca.

* L'avaluació constarà de dues parts diferenciades:

a) Prova final individual. En aquesta prova l'estudiant haurà de contestar a una sèrie de preguntes de caràcter teòric sobre els continguts explicats a classe, les lectures realitzades, o els aspectes treballats en els casos pràctics. Aquesta prova valora el domini conceptual i tècnic de la matèria, tindrà un valor del 50% de la nota final.

b) Treball en grup, activitats pràctiques, exposicions, ... tindrà un valor del 50% de la nota final.

* Criteris d'avaluació:

- Domini de la terminologia específica i precisió conceptual.
- Capacitat demostrada per a l'anàlisi i interpretació de supòsits, posant de manifest el sentit crític, així com el domini de les claus epistemològiques i teòriques de la matèria.
- Capacitat de relació, reflexió i crítica demostrada en les diferents lectures de la bibliografia.
- Elaboració personal, crítica i fonamentada del que aprèn.

Nota: S'ha d'entendre com a imprescindible per superar l'assignatura, la lectura d'uns textos proposats en la bibliografia, així com altres materials i legislació que es pugui sol·licitar en el transcurs de les classes.

Bibliografia bàsica:

- * ANTUNEZ, S (1993). *Claves para la organización de centros educativos*. Barcelona. Horsori.
- * BALL, S.J. (1989). *La micropolítica de la escuela*. Barcelona. Madrid. Paidós/MEC.
- * BELTRAN, F y SAN MARTIN, A. (2000). *Diseñar la coherencia escolar*. Madrid. Morata.
- * CALATAYUD SALOM, M.A. (2008). *La escuela del futuro. Hacia nuevos escenarios*. Madrid. CCS.

- *CALATAYUD SALOM, M.A. (2009). *Entresijos de los centros escolares. Desvelarlos para mejorarlos*. Málaga. Aljibe.
- *CANTON, I y PINO, M. (Coord) (2014). *Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento*. Madrid. Alianza editorial.
- *GAIRIN, J (1996). *La organización escolar: contexto y texto de actuación*. La Muralla. Madrid,
- *GONZÁLEZ, M.T. (coord). (2003). *Organización y Gestión de Centros Escolares. Dimensiones y procesos*. Madrid. Pearson/Prentice Hall.
- *MANZANARES, A. (2010) (Ed). *Organizar y dirigir en la complejidad. Instituciones educativas en evolución*. Madrid. Wolters Kluwer.
- *MARTIN RODRIGUEZ, E. (2002). *Desarrollo de las instituciones educativas*. Madrid. UNED.
- *MARTÍN-MORENO CERRILLO, Q. (2010). *Contextualización de los centros educativos en su entorno*. Madrid. Sanz y Torres. UNED.
- *SANTOS GUERRA, M.A. (2015). *Las feromonas de la manzana. El valor educativo de la dirección escolar*. Barcelona. Grao.
- *SANTOS GUERRA, M.A. (1997). *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Archidona. Aljibe.
- *SANTOS GUERRA, M.A. (2009). (Coord). *Escuelas para la democracia. Cultura, organización y dirección de instituciones educativas*. Madrid. Wolters Kluwer.
- *TYLER, W. (1991). *Organización Escolar*. Madrid. Morata.
- *VALLE, E y BELDA, F. (2013). “Construyendo la democracia desde la escuela. Organización y gestión del cambio.” *Revista Anthropos. Cuadernos de cultura crítica y conocimiento*. Grupo editorial Siglo XXI.